

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ PSICHOLOGIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. Lauryna Rakickienė	Psichologijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji		Pasirenkamas

Įgyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Auditorinė	5 semestras (rudens)	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Raidos psichologija I dalis , Raidos psichologija II dalis	Gretutiniai reikalavimai (jei yra):

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	32	102

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos

Kurso tikslas – gilinti studentų žinias apie kūdikių ir vaikų fizinės, kognityviosios ir psichosocialinės raidos dėsningumus, biologinius ir socialinius veiksnius, įvairaus amžiaus vaikų tipišką ir probleminę elgesį; taikyti šias žinias diskutuojant aktualiais visuomenėje kūdikių ir vaikų psichologijos klausimais.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Supras kūdikių ir vaikų psichologijos kaip mokslo ir taikomosios disciplinos raidą, uždavinius ir reikšmę sprendžiant praktinius vaikų sveikatinimo, ugdymo, vaiko teisių apsaugos klausimus.	Paskaitos Literatūros analizė Pasiruošimas debatams Praktinės namų darbų užduotys	Egzaminas Debatai aktualių kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Rašto darbas (tėvystės knygos recenzija)
Gebės įvardinti kūdikio ir vaiko fizinės, pažintinės ir psichosocialinės raidos uždavinius skirtingais amžiaus tarpsniais, apibūdinti raidos krizes ir jautriuosius periodus, atskirti tipišką tam tikro amžiaus vaiko elgesį nuo probleminio.	Paskaitos Literatūros analizė Praktinės namų darbų užduotys	Egzaminas Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės vadovautis supratimu, kad įgimtos ypatybės ir aplinka veikia kartu nulemdami vaikų raidos ir prisitaikymo skirtumus; gebės paaiškinti pažeidžiamumo ir apsaugos veiksnių sampratą.	Paskaitos Literatūros analizė Atvejų analizė Praktinės namų darbų užduotys Pasirengimas debatams	Egzaminas Debatai aktualių kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Rašto darbas (tėvystės knygos recenzija) Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Išmanys, kaip žinios apie bendruosius kūdikių ir vaikų raidos dėsningumus ir individualius skirtumus gali būti taikomos aiškinant vaiko elgesio ypatumus įprastomis aplinkybėmis ir esant stresiniams įvykiams, sprendžiant psichosocialinio prisitaikymo problemas, patariant tėvams.	Paskaitos Literatūros analizė Atvejų aptarimai Diskusijos Praktinės namų darbų užduotys Žaidimo stebėjimas	Egzaminas Rašto darbas (tėvystės knygos recenzija) Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės empatiškai reaguoti į kūdikių ir vaikų išgyvenimus, suprasti unikalią vaiko pasaulėžiūrą, kurti pagarbų santykį su vaikais asmeninių ir profesinių situacijų kontekste	Praktinės namų darbų užduotys Žaidimo stebėjimas	Seminarų namų darbų užduočių atlikimas
Gebės reflektuoti savo pačių vaikystės patirtį ir taikyti įgytą savęs pažinimą tolesnei asmeninei bei karjeros raidai.	Literatūros analizė Atvejų aptarimai Praktinės namų darbų užduotys	Seminarų namų darbų užduočių atlikimas Rašto darbas (tėvystės knygos

		recenzija)
Gebės argumentuotai ir nešališkai, laikydamiesi profesinės etikos standartų diskutuoti visuomenėje aktualiais kūdikių ir vaikų psichologijos klausimais remdamiesi klasikinėmis psichologijos teorijomis ir naujausiomis psichologijos mokslo žiniomis.	Paskaitos Diskusijos Pasiruošimas debatams	Debatų aktuoliu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Tėvystės knygos recenzija Egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Kūdikystės ir vaikystės samprata ir jos istorinė raida, vaikystės fenomeno kultūriniai aspektai. Tyrimo metodai kūdikių ir vaikų psichologijoje. Kūdikių ir vaikų raidos dimensijos; raidos uždavinių, raidos krizių, atsparumo ir pažeidžiamumo veiksnių samprata. Šeimos, socialinės ir kultūrinės aplinkos poveikiai vaiko raidai, ekologinis raidos modelis; transakcinis raidos modelis.	2		2				4	8	Paskaitų medžiaga Pasirengimas debatams aktuoliu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
2. Prenatalinė raida, gimimas ir gimdymas; naujagimis. Aplinkos poveikiai prenataliniu laikotarpiu (teratogenai, motinos stresas). Pasirengimo tapti tėvais, nėštumo psichologiniai aspektai. Kultūriniai gimdymo aspektai. Pirmosios valandos po gimimo. Pogimdyvinis laikotarpis: motinos psichologinė savijauta, tėvo vaidmuo. Ar naujagimis bejėgis?	2		2				4	12	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 2 šaltinis privalomos literatūros sąrašė. Namų darbų užduotis Nr 1.: surinkti prietarus, kurių laikosi besilaukiančios moterys; atsakyti raštu į klausimus apie motinos streso poveikį vaisiaus ir vaiko raidai remiantis skaitytu straipsniu.
3. Kūdikio ir vaiko fizinė ir motorinė raida. Fizinis augimas ir vystymasis; motorinių gebėjimų raida kūdikystėje ir vaikystėje, kūdikio pojūčiai ir suvokimas.	2		2				4	16	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 5 šaltinis, p. 179-189 Namų darbų užduotis nr. 2: apklausti vieno kūdikio ar mažo vaiko tėvus apie jo smulkiosios ir stambiosios motorikos raidą.
5. Kūdikio ir vaiko kognityvioji raida. Atminties, dėmesio, mąstymo procesų raida; vykdomosios funkcijos ir psichikos teorijos raida; kalbos supratimo ir kalbinės raiškos raida; ankstyvasis ir ikimokyklinis ugdymas; brandumas mokyklai; akademinės sėkmės prielaidos	2		2				4	18	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 1 šaltinis, p. 337-346. Namų darbų užduotis Nr. 3.: tvermės sampratos tyrimas su ikimokyklinio amžiaus vaiku ir vaiko piešimo stebėjimas.
6. Kūdikio ir vaiko socialinė-emocinė raida. Ankstyvoji sąveika su aplinka, prierašumo formavimasis; asmenybės raida, temperamento tyrimai; savasties raida; lyties tapatumo raida; kūdikių ir vaikų emocijos, savireguliacija; žaidimas	4		4				8	24	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 3 šaltinis (bet kurie 2 pasirinkti atvejai, apie 15 psl.) Namų darbų užduotis Nr. 4: atsakymas į dėstytojo parengtus klausimus

kaip esminė vaiko veikla; moralės raida ir prosocialus elgesys.									remiantis M. Mahler atvejo aprašymais. Namų darbų užduotis Nr 5: psichikos teorijos ir savireguliacijos užduočių atlikimas su ikimokyklinio amžiaus vaiku Debatai aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
7. Šeimos procesai ir vaiko psichosocialinis prisitaikymas. Tėvystės praktikos. Stresiniai vaikų gyvenimo įvykiai ir reakcija į juos. Smurtą patiriantys ir apleisti vaikai.	2		2				4	12	Paskaitų medžiaga Literatūros analizė: 4 šaltinis, p. 287-301. Namų darbų užduotis Nr 6: Filmu „Bringing up babies“ peržiūra ir analizė. Rašto darbas: tėvystės knygos recenzija. Debatai aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu
8. Socialinės aplinkos poveikiai vaikui už šeimos ribų. Vaikas darželyje. Mokykla. Vaikai ir medijos.	2		2				4	12	Paskaitų medžiaga Debatai aktualiu kūdikių ir vaikų psichologijos klausimu Rašto darbas: tėvystės knygos recenzija.
Iš viso	16		16				32	102	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Galutinis vertinimas - kaupiamasis balas, kurio sudedamosios dalys yra 50 proc. seminaro užduočių atlikimo įvertinimas, 20 proc. rašto darbo įvertinimas ir 30 proc. egzamino raštu įvertinimas.			Galutiniam teigiamam įvertinimui privalu gauti teigiamą seminarų įvertinimą (atlikti mažiausiai keturias namų darbų užduotis iš šešių) ir teigiamą egzamino įvertinimą (5 balai ir daugiau). Seminarų lankomumas yra privalomas, be pateisinamos priežasties leidžiama praleisti ne daugiau nei 25 proc. seminarų.
Darbas seminarų metu	50	Semestro metu	Debatai aktualiu vaikų psichologijos klausimu. Studentai poromis pasirengia diskutuoti tarpusavyje vienu iš dėstytojos pasiūlytų aktualiu, visuomenėje diskusijas keliančiu vaikų psichologijos klausimu. Vertinamas debatams rengiantis naudotų mokslinių šaltinių gausumas ir patikimumas, argumentų pagrįstumas, jų pateikimo nuoseklumas, sklandumas, gebėjimas atremti oponentų argumentus ir atsakyti į auditorijos klausimus. Vertinama šia balų sistema (max. 2,5 balo): 0 balų – debatams nepasirengta; 0,5 balai - debatams pasirengta prastai, argumentai nepagrįsti ar silpni, nesiremiama moksliniais šaltiniais; 1 balas – debatams pasirengta iš dalies, pateikiami pakankamai pagrįsti argumentai, tačiau nepavyksta atremti oponentų argumentų, atsakyti į auditorijos klausimus, ne visi šaltiniai, kuriais remiamasi, patikimi; 1,5 balo – debatams pasirengta gerai, remiamasi gausiais ir patikimais šaltiniais, tačiau argumentacijai stinga sklandumo ir struktūruotumo, sunku atremti oponentų argumentus; 2 balai – debatams gerai pasirengta, remiamasi gausiais ir patikimais moksliniais šaltiniais, argumentuojama nuosekliai ir sklandžiai, sėkmingai atremiami oponentų argumentai, atsakoma į auditorijos klausimus. Papildomai 0.5 balo skiriama debatus laimėjusiai komandai (jei tokia yra).

			<p>Namų darbų atlikimas ir aptarimas seminarų metu. Viso pateikiamos šešios namų darbų užduotys (dalis užduočių praktinės, pvz. Piaget tvermės dėsnio sampratos tyrimo atlikimas su ikimokyklinio amžiaus vaiku, dalis – teorinės, pvz. atsakymas į klausimus remiantis skaityta literatūra). Kiekvieno seminaro metu namų darbų užduoties atlikimas vertinamas: 0,5 balais (užduotis atlikta tinkamai), 0,25 (užduotis atlikta nepilnai ar su rimtais trūkumais) arba 0 balų (užduotis neatlikta, atlikta pasibaigus terminui ar atlikta ne pagal reikalavimus). Už visas užduotis surinkti balai sumuojami, maksimaliai galima už namų darbų užduotis surinkti 3 balus.</p> <p><u>Neatlikus daugiau nei dviejų namų darbų užduočių (gavus už jas po 0 balų) seminarai neįskaitomi ir galutinis dalyko įvertinimas neskaiciuojamas!</u></p>
Rašto darbas	20	Egzaminų sesijos metu	<p>Studentai individualiai semestro eigoje perskaito vieną tėvams skirtą populiariosios psichologijos knygą iš pateikto sąrašo ir parašo jos recenziją pagal dėstytojos nurodytas gaires (5-6 tūkst. spaudos ženklų su tarpais). Recenzijos vertinimo kriterijai: recenzijos atitikimas formaliems reikalavimams (apimtis, struktūra), teksto sklandumas, patrauklumas, analitiškumas, argumentų pagrįstumas remiantis kūdikių ir vaikų psichologijos žiniomis, empiriniais tyrimais.</p> <p>Vertinama šia balų sistema (max. 2 balai): 0 balų – recenzija nepateikta ar pateikta pasibaigus terminui; 0,5 balo – recenzija pateikta laiku, tačiau neatitinka formalių reikalavimų (pvz. per maža apimtis); recenzijoje tik atpasakojamas knygos turinys, recenzentas nepateikia savo vertinimo, analizės; 1 balas – recenzija tinkamos apimties, recenzentas pateikia savo vertinimą, tačiau jo pakankamai neargumentuoja; 1,5 balo – recenzija tinkamos apimties, struktūros, recenzentas pateikia savo vertinimą ir jį argumentuoja; 2 balai – recenzija tinkamos apimties, struktūros, parašyta sklandžiai, patraukliai, pateikiama gili ir išsami knygos analizė platesniame kontekste, recenzento argumentai grindžiami kūdikių ir vaikų psichologijos teorijomis, empiriniais tyrimais (pateikiant nuorodas į šaltinius).</p>
Egzaminas	30	Egzaminų sesijos metu	<p>Egzamino raštu metu pateikiama 16 uždaro tipo klausimų, kurių vertė po 0,5 taškus (atsakymas teisingas – 0.5 taškai, atsakymas neteisingas – 0 taškų) ir 2 atviro tipo klausimai, kurių vertė po 1 tašką (atsakymas tikslus ir išsamus – 1 taškas, atsakymas ne visiškai tikslus ir/arba išsamus – 0.5 taško, atsakymas netikslus – 0 taško). Gautas įvertis dešimtbalė sistema dauginamas iš svertinio koeficiento 0,3</p>

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privalomoji literatūra				
1. Benson, J. B., Haith, M. M. (eds.)	2009	Language, memory and cognition in infancy and early childhood		Academia Press
2. Graignic-Philippe, R., Dayan, J., Chokron, S., Jacquet, A-Y., Tordjman, S	2014	Effects of prenatal stress on fetal and child development: a critical literature review	Neuroscience and biobehavioral	https://virtualbiblioteka.vu.lt/primo-explore/fulldisplay?docid=TN_sciversciencedirect_elsevierS0149-7634(14)00079-7&context=PC&vid=VU&lang=lt_LT&search_scope=VU_IG_ALL&adaptor=primo_central_multiple_fe&tab

			reviews vol. 43	=default_tab&query=any.contains.efects%20of%20prenatal%20stress%20review&offset=0
3. Mahler, M. S.	1985	The psychological birth of the human infant: Symbiosis and Individuation		Boston , Mass. etc : McGraw-Hill
4. Santrock, J.W.	2011	Life-span development		New York, N.Y: McGraw-Hill
5. Žukauskienė R.	2012	Raidos psichologija: integruotas požiūris		Vilnius: Margi raštai
Papildoma literatūra				
Cohen D.	2006	The development of play		London New York: Routledge
Golombok, S.	2015	Modern families: parents and children in new family forms		Cambridge university press
Hakkarainen, Brėdikytė, M., Bradišauskienė, A., G. Sujetaitė - Volungevičienė	2015	Ikimokyklinio amžiaus vaiko raida: žaidimas ir savireguliacija		Kaunas: UAB „Vitae Litera“
Hupp S., Jewell J.	2006	Great myths of child development		John Wiley and Sons
James, J. W., Friedman, R.	2009	Kai sielvartauja vaikai		Vilnius: Tyto alba
Jusienė R.	2014	Mažų vaikų savireguliacija		Vilnius: VU leidykla
Mayes L., Lewis M. (eds.)	2012	The Cambridge Handbook of Environment in human development		New York: Cambridge University Press
Nadel J., Butterworth G.	1999	Imitation in infancy		Cambridge university press
Pileckaitė-Markovienė M., Nasvytienė D., Bumblytė D.	2004	Vystymosi psichologija: vaikystė		Vilniaus Pedagoginio universiteto leidykla
Robinson M.	2007	Child development and behavior 0-8: a journey through the early years		McGraw-Hill Education
Wenar C., Kerig P.	2006	Developmental psychopathology: from infancy through adolescence		New York: McGraw hill
Winnicott, D. W.	2000	Vaikas, šeima ir išorinis pasaulis		TEV